

Oplysningskontoret, saaledes som det da blev foreslaaet, indenfor, helt indenfor Udenrigsministeriets Rammer, og i det Mindretal var saa at sige alle de Erhvervsdrivende og Handelsministeriets Medlemmer i Kommissionen. Man gjorde opmærksom paa, hvorledes i Udlandet de Institutioner, der skulde være Mønster for dette Oplysningskontor, netop havde et saadant arkimedisk Punkt udenfor og derigennem blev sat i Stand til med Virkning at kunne bruge det konsulære og diplomatiske Korps. Dette Mindretal frygtede for, at naar man i Stedet for rykkede Kontoret ind til at blive et ministerielt Kontor som alle andre, saa vilde Kontoret ikke kunne tumle, om jeg saa maa sige, det Korps, som det skulde bruge. Thi Gnidningsmodstand — det viser Erfaringerne fra Udlandet — kommer der stadig. Det er ikke behageligt for Gesandter eller Konsuler at faa netop alle disse smaa irriterende Forespørgsler om en eller anden lille bitte Artikel, og saa, om jeg saa maa sige, at maatte løbe hen og skaffe at vide: Hvad koster den i Butikerne, og hvordan er alle mulige Forretningsforhold den vedrørende; det er jo let forstaaeligt, at de bliver gnævne og utaalmodige og maaske endogsaa synes, at det ligger noget udenfor, hvad man kan forlange af en Diplomat. Men dér skal Oplysningskontoret baade kunne holde dem fast og kunne instruere dem, og Mindretallet tvivlede om, at dette kunde gøres, naar det var en Mand indenfor Udenrigsministeriets Rammer, en Mand, der, om jeg saa maa sige, indenfor den hierarkiske Bygning stod dybt under de paagældende, han skulde henvende sig til, en Mand, der uvilkaarligt saa op til en Gesandt som til et højere Væsen, som han ikke turde lede. Og det er jo gaaet saaledes, som Mindretallet frygtede, at dette Oplysningskontor, efter hvad der siges fra alle Sider indenfor Erhvervene, kun i meget ringe Grad har formaaet at løse sin Opgave. Hvis det nu altsaa betyder, at hele denne Side af Kontorets Opgaver forsvinder — jeg skulde i og for sig ikke have noget imod det, just fordi jeg mener, Opgaven ikke kan løses indenfor et Ministeriums Rammer —, saa vil det hurtigt vise sig, at der er Brug for og Trang til et saadant Kontor, og saa vil den Idé kunne realiseres, som i sin Tid, i 1921, var fremme, nemlig at Erhvervsorganisationerne selv laver et saadant Oplys-

ningskontor. Det er det, som Forbiller fra Udlandet peger paa, og dette synes jeg maa være det rigtige, og det vil da i og for sig interessere mig at høre, om man vil opgive at kludre videre med den Ting, og om nu Erhvervskontoret vil tage andre Opgaver op, som ligger mere naturligt for et udenrigsministerielt Kontor.

I denne Forbindelse — og det beder jeg udtrykkeligt lagt Mærke til —, kun i denne enkelte Forbindelse var det, at man i Folketinget ønskede at bevare Erhvervsraadet; man ønskede at simplificere Erhvervsraadet og gøre det til en Støtte, en Slags Rygrad for Chefen for Oplysningskontoret, saaledes at man, naar man havde dette Erhvervsraad bag sig, deri maaske kunde finde det arkimediske Punkt, hvorom jeg talte før. Dette tror jeg ikke er blevet rigtigt forstaaet fra Erhvervenes Side. Erhvervene var jo hundeanst for, at dette Erhvervsraad skulde betyde, at de ikke direkte, ikke umiddelbart fik Foretræde for og kunde forhandle med Udenrigsministeriet om deres egne Anliggender, og det forstaaer jeg saa udmærket godt, men det udelukkede ikke, at de kunde have dannet dette Raad med denne ganske bestemte begrænsede Opgave. Det er mig bekendt, at Formanden for Grosserer-Societetets Komité meget vel forstod dette Synspunkt, og hvis han havde været til Stede — han var bortrejst den Gang —, havde han sikkert ogsaa gjort det gældende paa Grosserer-Societetets Vegne. Derfor beklager jeg i og for sig, at det er bortfaldet, men saa synes jeg ogsaa, man maa tage Konsekvensen deraf og sige: hele den Del af Oplysningskontorets Virksomhed, som bestod i at fremme Eksport paa den af mig før skitserede Maade, er opgivet som noget, der er mindre naturligt, mindre nærliggende, for vanskeligt at gennemføre for et rent bureaukratisk styret Kontor.

Jeg vender saa sluttelig et Øjeblik tilbage til, hvad jeg begyndte med at sige om den mindre gode Udførelse af Eksperimentet af 1921. Derom har jo Folketingsudvalget enstemmigt udtalt følgende: „Det økonomisk-politiske Hensyn synes ikke i tilstrækkelig Grad at have kendetegnet Udviklingen i Udenrigstjenesten siden 1921, i Særdeleshed ikke, hvad Besættelsen af forskellige Poster vedrører“. Derved